

Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Warszawa, 25 lipca 2025 r.
Znak sprawy: DNI.gw.058.6.2025

Pan Szymon Hołownia
Marszałek Sejmu RP

Dotyczy: interpelacji nr 10095

Szanowny Panie Marszałku,

w odpowiedzi na interpelację nr 10095 posła Rafała Romanowskiego w sprawie modernizacji i rozbudowy infrastruktury melioracyjnej w powiatach ciechanowskim, przasnyskim, mławskim, żuromińskim i płońskim przekazuję poniższą informację, z uwzględnieniem danych przekazanych przez Ministerstwo Klimatu i Środowiska oraz Ministerstwo Infrastruktury.

Zgodnie z art. 199 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (Dz.U. z 2024 r. poz. 1087), wykonywanie urządzeń melioracji wodnych należy do właścicieli gruntów. Urządzenia melioracji wodnych mogą być wykonywane na koszt Skarbu Państwa, w tym przy udziale środków, o których mowa w ust. 3, za zwrotem, w formie opłaty melioracyjnej, części kosztów przez właścicieli gruntów, na które te urządzenia wywierają korzystny wpływ. Ponadto art. 200 ust. 1 ww. ustawy definiuje, że opłatę melioracyjną, o której mowa powyżej, ustala się w wysokości 20% całkowitych kosztów wykonania urządzeń melioracji wodnych.

Wraz z postępowaniem zmian klimatu, obserwowany jest wzrost częstości i intensywności występowania susz, który powoduje dalszy wzrost zapotrzebowania na wodę. Dlatego szczególnie ważna jest racjonalna gospodarka wodna, dzięki której można przeciwdziałać zjawiskom suszy i powodzi. Ma to ogromne znaczenie na terenach wiejskich, które są narażone na niedobory wody i suszę rolniczą, ale też problem podtopień. Lokalne działania z zakresu małej retencji pozwalają gromadzić

wodę i zatrzymać lub spowolnić powierzchniowy spływ wód. Na poziomie regionalnym to przede wszystkim budowa nowych, małych zbiorników retencyjnych i odtwarzanie prawidłowo działających systemów melioracyjnych, które nie tylko mają odprowadzać wodę, ale także umożliwiać jej zatrzymanie. Tego rodzaju inwestycje, w szczególności na gruntach, gdzie występują okresowe nadmiary wody, poprzez zatrzymanie jej spływu poprawiają bilans wodny w danej okolicy.

W celu poprawy możliwości gospodarowania wodą na obszarach wiejskich oraz ograniczenia ryzyka deficytu wody, realizowane są działania w zakresie racjonalnej i zrównoważonej gospodarki wodnej, w tym dotyczące urządzeń melioracji wodnych. Działania te są realizowane na obszarach wiejskich, w większości przypadków bez wskazywania konkretnych powiatów czy miejscowości.

Ad.1-3. W Planie Strategicznym dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027 realizowana jest interwencja I.10.8 Scalanie gruntów wraz z zagospodarowaniem poscaleniowym. Celem scalenia gruntów jest tworzenie korzystniejszych warunków gospodarowania w rolnictwie i leśnictwie poprzez poprawę struktury obszarowej gospodarstw rolnych, lasów i gruntów leśnych, dostosowanie granic nieruchomości do systemu urządzeń melioracji wodnych, dróg oraz rzeźby terenu. W ramach tej interwencji preferowane są operacje uwzględniające, m.in inwestycje przyczyniające się do zwiększenia retencji wodnej na gruntach rolnych, tj.:

- tworzenie lub odtworzenie śródpolnych oczek wodnych lub zachowanie istniejących mokradł;
- budowa lub przebudowa:
 - ✓ małych zbiorników wodnych (o łącznej powierzchni co najmniej 500 m²);
 - ✓ istniejących urządzeń melioracji wodnych oraz innych urządzeń wodnych w celu zmiany ich funkcji, tj. zmiana funkcji urządzeń melioracji z odwadniających na nawadniająco-odwadniające.

Ustawowo (ustawa z dnia 26 marca 1982 r. o scalaniu i wymianie gruntów zmieniona ustawą z dnia 8 lutego 2023 r. o Planie Strategicznym dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027) rozszerzono zakres zagospodarowania poscaleniowego o budowę lub przebudowę urządzeń wodnych mających na celu zwiększenie retencji wód, co oznacza, że inwestycje mogą stanowić koszt kwalifikowalny w ramach tej interwencji.

Intensywność pomocy to 100% refundacji kosztów kwalifikowalnych, do których zaliczamy koszty prac scaleniowych oraz koszty zagospodarowania poscaleniowego.

W ramach Krajowego Planu Odbudowy i Zwiększania Odporności realizowana jest inwestycja B 3.3.1 „Inwestycje w zwiększanie potencjału zrównoważonej gospodarki wodnej na obszarach wiejskich” (inwestycja B3.3.1 KPO), której celem jest wsparcie przedsięwzięć na obszarach wiejskich w zakresie poprawy gospodarowania wodą oraz efektywności wykorzystania jej zasobów. W ramach projektu finansowane są głównie prace związane z budową, przebudową, odbudową, rozbudową urządzeń melioracji wodnych oraz urządzeń wodnych, w szczególności ograniczających odpływ wody, z uwzględnieniem jej retencjonowania dla przeciwdziałania skutkom suszy (obszar B). Prace związane z budową lub przebudową urządzeń melioracyjnych mają przywrócić funkcję nawadniająco-odwadniająca tych urządzeń, chroniąc tym samym grunty rolne przed powodzią i suszą. Wskazany obszar dedykowany jest gminom, natomiast wsparcia udziela się na realizację przedsięwzięć na obszarze należącym do gminy wiejskiej, miejsko-wiejskiej lub gminy miejskiej do 5 tys. mieszkańców .

W ramach Programu Priorytetowego Adaptacja do Zmian klimatu jest możliwość uzyskania dotacji na inwestycje związane z retencją korytową lub przykorytową. Wnioskodawcami mogą być jednostki samorządu terytorialnego (jst), zaś inwestycje powinny być zlokalizowane na obszarach wiejskich. Formą dofinansowania jest dotacja do 70 % kosztów kwalifikowanych i może być przeznaczona na wsparcie retencji korytovej lub przykorytovej poprawiającej bilans wodny danego terenu. Polega ona na zatrzymaniu wody w ciekach wodnych (lub ich sąsiedztwie), kanałach i rowach melioracyjnych. Dzięki budowie i odbudowie urządzeń piętrzących spowalnia się spływ wód, zwiększając retencję w korycie rzeczonym. Następuje wzrost poziomu wód gruntowych, poprawa mikroklimatu i bioróżnorodności przy zachowaniu przepływów środowiskowych w okresach niżówkowych w ciekach.

Obecnie prowadzone są prace mające na celu uruchomienie nowej edycji programu Moja Woda, w zmienionej odświeżeniu. Rozważane jest wydzielenie puli środków z programu Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko (FEnIKS 2021-2027) celem ich udostępnienia poszczególnym Wojewódzkim Funduszom Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (WFOŚiGW) jako grantobiorcom. Wojewódzkie Fundusze byłyby odpowiedzialne za udzielanie dotacji osobom fizycznym (beneficjentom końcowym) celem sfinansowania ich działań w zakresie wychwytywania i zagospodarowania wód opadowych na terenie ich posesji. W 2025 r. WFOŚiGW w Warszawie realizuje na terenie województwa mazowieckiego Program Wspieranie działań związanych z bezpieczeństwem przeciwpowodziowym, usuwaniem skutków

powodzi oraz retencją wodną. Nabór prowadzony jest w trybie otwartym do wyczerpania alokacji środków. W ramach Programu dofinansowaniu podlegają przedsięwzięcia polegające m.in. na:

- budowie, odbudowie zbiorników retencyjnych służących retencjonowaniu wody,
- budowie, przebudowie, remoncie urządzeń ochrony przeciwpowodziowej,
- budowie lub modernizacji obiektów nowej retencji,
- zakupie specjalistycznych maszyn służących budowie urządzeń wodnych.

Beneficjentami mogą być:

- jednostki samorządu terytorialnego i ich związki,
- podmioty świadczące usługi publiczne w ramach realizacji zadań własnych jst,
- spółki prawa handlowego,
- pozostałe osoby prawne,
- osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą.

W ramach założeń do „Programu kształtowania zasobów wodnych” na terenie powiatów: przasnyskiego, mławskiego oraz żuromińskiego planowana jest realizacja w 2025 r. następujących działań:

1. Powiat żuromiński: „Zwiększenie retencji korytowej poprzez konserwację urządzeń wodnych na rzece Skrwa Prawa i na rzece Sierpienica Zachodnia, Nadzór Wodny Sierpc” - jaz w km 119+180 rzeki Skrwa Prawa w miejscowości Purzyce, gm. Lubowidz.

Planowany zakres prac na budowlach obejmuje w szczególności: montaż i demontaż zamknięć – szandorów, usunięcie przetamowań, oczyszczenie budowli z roślinności, naprawę ubytków w elementach betonowych, smarowanie elementów ruchomych urządzeń piętrzących, remont umocnień jazu wraz z wydłużeniem wlotów koszami siatkowo kamiennymi i wykonanie kładki z poręczą. Działania obejmujące oczyszczanie, konserwację oraz właściwe utrzymanie budowli piętrzących są niezbędne dla zapewnienia odpowiedniego poziomu wody w korycie rzeki oraz na terenach przyległych. Przyczyniają się one także do zwiększenia retencji wód, co wpływa na poprawę zdolności magazynowania wody w obiektach oraz ich sąsiedztwie.

Prowadzone czasowe piętrzenie wody w okresach niskich i niedoborów opadów zapewnia odpowiednie przekierowanie wód do systemów rowów melioracyjnych, co znacznie wpływa na lokalną poprawę bilansu wodnego.

2. Powiat przasnyski: „Naprawa jazu na rzece Ulatówce w km 6+466” - jaz w km 6+466 rzeki Ulatówka w miejscowości Ulatowo Borzuchy, gm. Krzynowłoga Mała.

Zakres zadania obejmuje w szczególności: wymianę oraz naprawę mechanizmów napędowych i zasuw, usuwanie namuliska z dna rzeki, ubezpieczenie skarp rzeki w bezpośrednim sąsiedztwie jazu, naprawę umocnienia skarp, czyszczenie budowli i jej zabezpieczenie.

3. Powiat mławski: „Odtworzenie zdolności retencyjnej rzeki Seracz – naprawa i utrzymanie jazów w km 0+534, 3+156, 5+240, 7+098, 9+628” - jaz w km 0+534 w m. Głużek gm. Wiśniewo, jaz w km 3+156 w m. Głużek gm. Wiśniewo, jaz w km 5+240 w m. Głużek gm. Wiśniewo, jaz w km 7+098 w m. Podkrajewo gm. Wiśniewo, jaz w km 0+534 w m. Głużek gm. Wiśniewo, jaz w km 9+628 w m. Wojnówka gm. Wiśniewo.

Prace będą polegały w szczególności na: naprawie mechanizmów wyciągowych jazów (0+534, 5+240), oczyszczeniu powierzchni betonowych wraz z uzupełnieniem ubytków w umocnieniach i wykonaniu warstwy ochronnej, wykonaniu barierek ochronnych oraz montażu łat wodowskazowych. Prace przyczynią się do właściwego funkcjonowania urządzeń hydrotechnicznych oraz odtworzenia zdolności retencyjnej. Wpłyną one także pozytywnie na przyległe tereny rolnicze poprzez poprawę wilgotności gleby oraz zmniejszenie jej erozji.

Odnosząc się do kwestii dotyczącej uproszczenia procedur administracyjnych w zakresie budowy obiektów małej retencji informuję, że takie uproszczenia funkcjonują w ramach już obowiązujących przepisów. Zgodnie z art. 29 ust. 1 pkt 13 ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane (Dz. U. z 2025, poz. 418) budowa obiektów budowlanych piętrzących wodę i upustowych o wysokości piętrzenia poniżej 1 m nie wymaga decyzji o pozwoleniu na budowę. Ponadto w świetle brzmienia art. 29 ust. 2 pkt 32 Prawa budowlanego nie wymaga decyzji o pozwoleniu na budowę, ani zgłoszenia, budowa stawów i zbiorników wodnych o powierzchni nieprzekraczającej 1000 m² i głębokości nieprzekraczającej 3 m, położonych w całości na gruntach rolnych. Ustawa Prawo wodne również przewiduje uproszczenia w ww. zakresie, o których mowa w art. 395. Zgodnie z pkt 11, 12, 15, 16 ww. przepisu, pozwolenia wodnoprawnego albo zgłoszenia wodnoprawnego nie wymaga:

- zatrzymywanie wody w rowach, jeżeli zasięg oddziaływania nie wykracza poza granice terenu, którego zakład jest właścicielem, lub terenu znajdującego się w

- zasięgu oddziaływania, gdy zakład posiada uprzednią pisemną zgodę właścicieli gruntów objętych oddziaływaniem na zatrzymywanie wody w rowach (pkt 11);
- hamowanie odpływu wody z obiektów drenarskich, jeżeli zasięg oddziaływania nie wykracza poza granice terenu, którego zakład jest właścicielem, lub terenu znajdującego się w zasięgu oddziaływania, gdy zakład posiada uprzednią pisemną zgodę właścicieli gruntów objętych oddziaływaniem na hamowanie odpływu wody z obiektów drenarskich (pkt 12);
 - przebudowa rowów w celu zatrzymywania wody, jeżeli zasięg oddziaływania nie wykracza poza granice terenu, którego zakład jest właścicielem, lub terenu znajdującego się w zasięgu oddziaływania, gdy zakład posiada uprzednią pisemną zgodę właścicieli gruntów objętych oddziaływaniem na przebudowę rowów w celu zatrzymywania wody (pkt 15);
 - przebudowa obiektów drenarskich w celu hamowania odpływu wody, jeżeli zasięg oddziaływania nie wykracza poza granice terenu, którego zakład jest właścicielem, lub terenu znajdującego się w zasięgu oddziaływania, gdy zakład posiada uprzednią pisemną zgodę właścicieli gruntów objętych oddziaływaniem na przebudowę obiektów drenarskich w celu hamowania odpływu wody (pkt 16).

Ad. 4. Zgodnie z ustawą z dnia 22 października 2004 r. o jednostkach doradztwa rolniczego (Dz.U. z 2024 r. poz. 76) (ustawa o jdr), wojewódzkie ośrodki doradztwa rolniczego (ODR) mają za zadanie prowadzenie doradztwa rolniczego obejmującego działania w zakresie rolnictwa, rozwoju wsi, rynków rolnych oraz wiejskiego gospodarstwa domowego, mającego na celu poprawę poziomu dochodów rolniczych oraz podnoszenie konkurencyjności rynkowej gospodarstw rolnych, wspieranie zrównoważonego rozwoju obszarów wiejskich, a także podnoszenie poziomu kwalifikacji zawodowych rolników i innych mieszkańców obszarów wiejskich. W ramach swoich zadań ODR prowadzą działania szkoleniowe, doradcze i informacyjne. Zgodnie z art. 4 ust. 2 ustawy o jdr, ODR prowadzą szkolenia m.in. w zakresie zaleceń zawartych w zbiorze zaleceń dobrej praktyki rolniczej, o którym mowa w art. 103 ust. 1 ustawy Prawo wodne, upowszechniają metody produkcji rolniczej i stylu życia przyjaznych dla środowiska i współdziałają w realizacji zadań wynikających z programów rolnośrodowiskowych oraz programów działań mających na celu ograniczenie odpływu azotu ze źródeł rolniczych. Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi co roku przekazuje ODR priorytety działalności doradczej na rok następny, określane na poziomie całego kraju.

Każdy z 16 ODR realizuje je, uwzględniając uwarunkowania wojewódzkie. Od kilku lat do priorytetowych kierunków działalności należą:

1. Upowszechnianie wiedzy i informacji na temat instrumentów Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027 oraz Krajowego Planu Odbudowy i Zwiększania Odporności.
2. Dostosowanie do zmian klimatycznych oraz ochrona wód, gleby i powietrza (z uwzględnieniem wymagań ramowej dyrektywy wodnej, dyrektywy azotanowej, dyrektywy NEC, aktualnych inicjatyw Zielonego Ładu) w tym:
 - 1) ograniczanie strat składników odżywczych,
 - 2) racjonalne gospodarowanie wodą w rolnictwie (w tym zachowanie i oszczędność zasobów wody w rolnictwie, zwiększanie retencji wodnej i działalność lokalnych partnerstw wodnych),
 - 3) ochrona i sposoby utrzymania żyzności gleb, w tym regulacja odczynu gleb poprzez ich wapnowanie,
 - 4) stosowanie dobrych praktyk rolniczych, mające na celu ochronę wód przed zanieczyszczeniami azotanami ze źródeł rolniczych (program azotanowy oraz ustawa Prawo wodne).

ODR realizują swoje zadania w formie szkoleń, kursów, pokazów, demonstracji, konkursów, olimpiad, porad indywidualnych i doradztwa grupowego. Prowadzą również działania upowszechnieniowe, zamieszczając informacje w wydawanej przez siebie prasie, na stronach internetowych, w mediach społecznościowych, czy publikując ulotki i broszury. Odbiorcami działań prowadzonych przez ODR są rolnicy i mieszkańcy obszarów wiejskich. Ponadto organizacja i prowadzenie szkoleń oraz świadczenie usług doradczych dla rolników wspierane są ze środków Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 i Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027. W ramach PROW 2014-2020:

- a) prowadzone były szkolenia dla rolników m.in. na następujące tematy:
 - obowiązki rolnika w świetle ustawy Prawo wodne,
 - Dobre praktyki wodne,
 - normy i wymogi wzajemnej zgodności,
- b) oferowane było wsparcie programów doradczych dla rolników, które obejmowały m.in. następujące usługi doradcze:
 - racjonalne gospodarowanie wodą w gospodarstwie rolnym,
 - zrównoważone gospodarowanie składnikami odżywczymi,

- ocena dostosowania gospodarstwa rolnego do norm i wymogów warunkowości.

Zgodnie z założeniami PROW 2014-2020, wykonawcami szkoleń czy usług doradczych były podmioty wybrane przez ARiMR w drodze konkursu lub zamówienia publicznego. Wsparcie prowadzenia szkoleń i usług doradczych dla rolników zostało również przewidziane w PS WPR 2023-2027 w ramach interwencji I.14.1 Doskonalenie zawodowe rolników i I.14.2 Kompleksowe doradztwo rolnicze. Rolnicy mogą skorzystać z bezpłatnych szkoleń podstawowych i indywidualnych programów doradczych oferowanych przez wojewódzkie ośrodki doradztwa rolniczego (beneficjenta części wsparcia w ramach ww. interwencji), przy czym:

- a) szkolenia podstawowe dla rolników obejmują m.in. następujące tematy:
 - Ekoschematy – wymogi i płatności w realizacji praktyk korzystnych dla klimatu, środowiska i dobrostanu zwierząt,
 - normy i wymogi warunkowości,
 - zrównoważone gospodarowanie zasobami naturalnymi takimi jak: woda, gleba powietrze, klimat w kontekście wdrażania interwencji 10.4. PS WPR na lata 2023-2027 „Inwestycje przyczyniające się do ochrony środowiska i klimatu”.
- b) usługi doradcze dla rolników mogą dotyczyć m.in. poniższych zakresów:
 - Ekoschematy - systemy na rzecz klimatu, środowiska i dobrostanu zwierząt,
 - ocena dostosowania gospodarstwa rolnego do norm i wymogów warunkowości.

Planowane jest poszerzenie katalogu dostępnych usług doradczych o następujące:

- ograniczenie zanieczyszczenia wód azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych,
- racjonalne gospodarowanie wodą w gospodarstwie rolnym, a także doradztwo grupowe w obszarze pt. „Zrównoważone gospodarowanie zasobami”.

Warto również wspomnieć o realizowanym w ramach inwestycji B3.3.1 KPO obszarze A, w ramach którego wojewódzkie ośrodki doradztwa rolniczego realizują przedsięwzięcia mające na celu aktywizację mieszkańców obszarów wiejskich na rzecz działań w poprawę gospodarki wodnej. W ramach wskazanego obszaru organizowane będą szkolenia w zakresie m.in. adaptacji do zmian klimatu w gospodarowaniu zasobami

wodnymi, działań łagodzących skutki występowania suszy w środowisku, retencji glebowej, ochrony torfowisk i terenów podmokłych, renowacji melioracji wodnych pod kątem zwiększenia retencji wód, znaczenia wody jako cennego zasobu naturalnego, potrzeb oszczędnego i przemyślanego wykorzystania wody w rolnictwie i leśnictwie.

Dodatkowo informuję, że Ministerstwo Klimatu i Środowiska MKiŚ prowadzi na bieżąco działania informacyjno-edukacyjne z zakresu przeciwdziałania skutkom suszy oraz adaptacji do zmian klimatu. Mają one charakter ogólnopolski i kierowane są do ogółu społeczeństwa głównie poprzez: stronę internetową, media społecznościowe, a także poprzez udział kierownictwa w konferencjach prasowych dotyczących tego obszaru. Tematyka przeciwdziałania skutkom suszy oraz adaptacji do zmian klimatu podejmowana jest także w kampaniach informacyjno-edukacyjnych oraz podczas wydarzeń edukacyjnych.

Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie (PGW WP) realizuje obecnie projekt pn. „Przegląd i aktualizacja planu przeciwdziałania skutkom suszy”, w ramach którego prowadzone są prace nad zapewnieniem promocji i informacji. Zaktualizowana została strona projektu <https://stopsuszy.pl/>, na której zamieszczane są bieżące informacje dotyczące podejmowanych przez PGW WP działań w zakresie przeciwdziałania skutkom suszy jak i materiały edukacyjno-promocyjne. Przeprowadzono dwie ogólnopolskie konferencje dotyczące projektu oraz przygotowano broszurę informacyjno-promocyjną. Do 10 lipca 2025 r. trwała ankietyzacja, która miała na celu zebranie informacji niezbędnych do opracowania aktualizacji Planu przeciwdziałania skutkom suszy. Zebrane dane posłużą m.in. do oceny występowania suszy na poziomie lokalnym, identyfikacji podejmowanych działań zaradczych oraz rozpoznania potrzeb w zakresie ograniczania jej skutków. Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie podjęło również prace przygotowawcze nad realizacją projektu „Przegląd i aktualizacja planów zarządzania ryzykiem powodziowym w 3 cyklu planistycznym”, któremu również mają towarzyszyć działania informacyjno-promocyjne.

Z wyrazami szacunku

z up. Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Jacek Czerniak

Sekretarz Stanu

/podpisano elektronicznie/

Do wiadomości:

Kancelaria Prezesa Rady Ministrów